

TAVUK ETİ ÜRETİMİMİZİ ARTTIRMA YÖNÜNDE BİR ARAŞTIRMA

Reha TANÖR

Tanör Tavukçuluk İşletmeleri

A. B. D. Dış Tarım Hizmetleri Dairesi tarafından 38 ülke verilerine göre yapılan bir araştırmada tavuk eti tüketiminin giderek arttığı ortaya çıkmış bulunmaktadır. (1)

Ucuz, pratik ve besin değerinin çok yüksek olması buna karşılık hiç bir zararlı yanının bulunmayışı gibi nedenlerle tercih edilen tavuk etinin bazı ülkelerdeki tüketimi, söz konusu araştırmada yıllara göre şöyle belirtiliyor.

ÜLKE	1979	1980	1981
	(Kişi başına kg/yıl)		
A. B. D.	27.9	28.7	29.5
Arjantin	7.5	8.2	8.5
Brezilya	8.6	9.8	11.1
Fransa	16.2	16.9	17.3
B. Almanya	9.9	9.8	9.9
İtalya	16.1	16.4	16.7
İngiltere	13.3	13.7	14.1
Avusturya	9.9	10.2	10.3
İspanya	20.5	20.5	20.6
Bulgaristan	15.0	14.9	19.0
Romanya	22.4	24.2	26.3
Yugoslavya	12.3	12.7	13.1
S. S. C. B.	8.2	8.6	9.1
Japonya	10.1	10.3	10.5
Güney Afrika	8.6	8.7	8.9

(1) Poultry International Jan. 1982

Bu ülkelere paralel olarak, çeşitli kuruluşların saptamalarına göre kişi başına düşen yıllık tavuk eti tüketimi ülkemizde de artış göstermekle birlikte gerek nüfus artış hızının yüksekliği ve gerek bu daldaki yatırımların yetersizliği nedeniyle bu konuda ulaşabilmiş olduğumuz nokta yılda 5-6 kg'ı geçmemektedir.

Tavuk eti, sağlıklı ve dengeli beslenmenin gereği olan hayvansal protein ihtiyacının yeterince karşılanmasında en ucuz ve güçlü silah olduğu gibi döviz kaynağı olarak da giderek artan bir önem taşımaktadır.

Nitekin, Uluslararası Gıda ve Tarım Örgütü'nün verdiği rakamlara göre kolaylıkla ihracat yapabileceğimiz bazı ülkelerin 1978 yılı tavuk eti ithalatları bu önemi vurgular niteliktedir;

<u>ÜLKE</u>	<u>MİKTAR (ton)</u>
Bahreyn	4.000
İran	20.000
Irak	18.000
Ürdün	1.300
Lübnan	4.000
Oman	5.000
Katar	8.000
S. Arabistan	115.210
B. A. E.	20.000
Yemen Ar.	35.483
Yemen Dem.	1.300

Bu ülkelere ait toplam ithalat 1978 de 267.903 ton karşılığında 350.556.000 dolar olarak gerçekleşmiştir. (2)

1982 yılında ise Orta Doğu ülkeleri tavuk eti ithalatının 550 milyon doların üstünde gerçekleşmesi beklenmektedir. Gerçekten de yukarıdaki tabloda 18.000 tonluk ithalatı görünen Irak'ın bu yıl için yapmış olduğu bağlantının 130.000 tonluk olması bile talep potansiyelinin büyüklüğünü göstermektedir.

(2) Türkiye'de tavuk eti üretimi ve ihraç imkanları İGEME yayınları.
Hazırlayan A. Seyfi Ercan

Tavuk etinin bu iki yönlü önemine karşın ülkemizdeki üretimini arttırıcı etkin bir çalışmaya ise ne yazık ki rastlanamamaktadır.

Ekonomimizin içinde bulunduğu ortamda yatırım yapmak son derece zorlaşmıştır. Ege Bölgesi Sanayi Odasının bu yıl ilk kez olarak yatırımcıları da en yüksek vergi ödeyenler ve ihracat gerçekleştirenlerle birlikte ödüllendirilmesi ve Oda Meclis Başkanının ifadesiyle bunu «bu ortamda yatırım yapma cesaretini gösterebilmenin gerçekten ödüllendirilmeye değer olduğundan» yapması bir hayli anlamlıdır. Bu nedenle yakın gelecekte büyük ölçekli et tavukçuluğu yatırımları beklememek gerekmektedir.

Bu durumda üretim artışı sağlanmayacak mıdır ?

Kanımızca bunu sağlamak her şeye rağmen mümkündür ve yolu da rasyonalize edilmiş aile yetiştiriciliğinden geçmektedir. Özellikle istihdam imkânlarının sınırlı olduğu ve tarım - hayvancılığa da elverişli bulunmayan doğu ve güney doğu yörelerimizde tavuk yetiştirmek için asgarî niteliklere sahip olmak koşuluyla küçük kümeslerde aile birimleri tarafından yapılacak yetiştiricilik düşük maliyetli büyük bir üretim birikimi meydana getirebilir. Bu küçük birimlerin damızlık, yem, pazarlama gibi sorunları büyük yeni yatırımları gerektirmeden devletin ve özel kesimin bu günkü imkânlarıyla dahi büyük ölçüde karşılanabilir. Yetiştiricilik yapacaklara teknik yönden yol göstermek için de fakültelerimizin yetiştirdiği zooteknişter yeterli kalite ve sayıdadırlar.

Dış pazarlarımıza yakın bölgelerde kurulacak bu küçük ünitelerden oluşacak büyük üretim kapasitenin hem ihracat gücüne sahip olması hem asgarî yatırımla azamî iş imkânı yaratması, hem de beslenme açısından ülkenin en geri durumda bulunan bölge halkına ucuz hayvansal protein sağlaması bakımından üzerinde dikkatle durulmaya değer nitelikte olduğunu sanıyoruz.